

גנזי המלך

78 קובץ שבועי בעניני יהדות מהוצאת **ארבע נופות**

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-90,000 עותקים

"וַיִּשָׂא לוֹט אֶת עֵינָיו וַיַּרְא אֶת כָּל כַּר הַיַּרְדֵּן כִּי כָּלָה מַשְׁקָה"

אדם לומד בישיבה מחובר לקב"ה, לאבות, לתנאים ולאמוראים ולפתע נכנסת בו חמדת הממון. זה מה שקרה ללוט.. מהרצאותיו של הרב אמנון יצחק

הזו היה גם נשרף אתם. הוא איבד את חתניו, איבד את אשתו שהפכה לנציב מלח ונשאר לבד הוא ושתי בנותיו לגור במערה. זה מה שנשאר ללוט מהלהיטות לממון ומכל חכמתו.

חכמים אומרים (מ"ר ויקרא פרשה א): **מ'תלא אמר: "דעה קניית, מה חסרת? דעה חסרת, מה קניית?"** ובשוננו: **"חכמה קניית מה חסרת? חכמה חסרת מה קניית?"** פירוש הדברים: **"דעה קניית - אם קניית דעה, למדת והחכמת, 'מה חסרת?' - לא יחסר לך שום דבר. אבל אם 'דעה חסרת', אם אתה חסר דעה, 'מה קניית?' אפילו מה שיש לך תאבד.**

בואו וראו את חכמתו של אברהם. כתוב בפסוק: **"וַיְהִי יב".** ואברהם אמר ללוט: **"אַל נָא תְהִי מְרִיבָה"**, למה שינה אברהם? מה ההבדל בין **"רִיב"** ל**"מְרִיבָה"**?

מפרשים חכמים: **ריב** זה לשון

זכר. **מריבה** לשון נקבה. זכר לא מוליד, נקבה מולידה. **ריב** זה דבר מצומצם, מקומי ונגמר. **מריבה** מולידה, עוד ועוד. אברהם אבינו אמר ללוט: בא נעצור כאן בשעה שעדיין זה רק **"רִיב"**, שלא נגיע ל**"מְרִיבָה"**. לכן **"הַפְּרָד נָא מֵעָלַי"**!

אברהם שהיה חכם, ידע את ההבדל בין **"רִיב"** ל**"יָבָה"**? לכן אמר אברהם ללוט: **"אַל נָא תְהִי מְרִיבָה"**. איתך אנחנו נגיע ל**"מְרִיבָה"**, למה? כי **"דעה חסרת"** ו**"מה קניית"** אתה תוסיף ל **"יב"**

לוט שידע מכל הריב הזה לא העיר להם, כיון שחמדת הממון נכנסה בו. בא אליו אברהם אבינו ואומר לו: **"וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל לוֹט אֵל נָא תְהִי מְרִיבָה בֵּינֵינוּ בֵּינָה וּבֵין רְעִיָהּ.. הַפְּרָד נָא מֵעָלַי אִם הַשְּׂמַאל וְאִמְנָה וְאִם הַיְמִין וְאִשְׁמְאִילָה"** (בר יג ח-ט). בוא ונפרד!

לא שייך שנמשיך ללכת יחדיו. אם יש לך את חמדת הממון לא שייך שנשב ביחד. הארץ לא יכולה להכיל את שנינו, כמובן לא בגללי, אלא בגללך.

ולוט עזב את צדיקו של עולם, אברהם אבינו, בשביל הכסף. מי שהיה עם צדיק שנכנסים אצלו מלאכים כל היום, עוזב אותו בשביל כסף? החסר בביתו של אברהם, כסף? אלא, לוט רצה ממון משלו..! ומה היה בסופו? לא נשארה לו פרוטה. הוא ברח בחוסר כל מסודם וגם זאת בזכות אברהם. ולולא הזכות

כתוב על אברהם: **"וְאַבְרָם כָּבֵד מְאֹד. מִקְנֵה כֶּסֶף וּבְזָהָב"** (בראשית יג ב). אברהם היה עשיר אדיר. אבל ה'בן איש חי' מסביר שלא הכונה "כבוד" כמובן של היום, אלא בעניני גשמיות. אם היו באים לאברהם ומדברים איתו שיש עסק, יש עדר לקנות, היה אברהם **"כָּבֵד"**. הוא לא זו. עסקים לא היו מענינים אותו. לעומת זאת בעניני מצוות כתוב: **"וַיִּרְץ" "וַיִּמְהַר"**, בן 99 ורץ. רץ חולה, לאחר המילה עם חוס, לקבל את האורחים שנדמו לערביים פשוטים; **"וַיִּרְץ לְקִרְאתָם"** (בר' יח ב) **"וַיִּמְהַר אַבְרָהָם הָאֵהָלָה אֶל שְׂרָה"** (שם פס' ו) **"וְאֵל הַבְּקָר רָץ אַבְרָהָם"** (בראשית יח). אך בעניני עסקים? - אפילו כשהיה בריא, נעשה **"כָּבֵד"**.

לעומת זאת על לוט כתוב: **"וַיִּשָׂא לוֹט אֶת עֵינָיו וַיַּרְא אֶת כָּל כַּר הַיַּרְדֵּן כִּי כָּלָה מַשְׁקָה"** (בראשית יג י). נכנסה בו חמדת הממון.

כתוב: **"וַיְהִי רִיב בֵּין רְעִי מִקְנֵה אַבְרָם בֵּין רְעִי מִקְנֵה לוֹט"** (שם פס' ז) מה היתה המריבה? רועי אברהם היו הולכים עם הגמלים באפסר, שלא ירעו בשדות זרים ויאכלו גזל, אבל רועי לוט בלי אפסר, נותנים לגמלים לאכול בכל מקום. רועי אברהם המחונכים מבית אדונם כעסו ואמרו להם: **"הכיצד אתם עושים עול כזה?"** אמרו להם: **"הארץ כולה הובטחה לאברהם, לכן הארץ שלו ואנחנו אוכלים משל אברהם"**. ענו להם: **"אבל עדין לא נתקיימה ההבטחה!"** ועל זה ניטש ריב ביניהם.

שו"ת חברותא

גנזי המלך מציג שאלות מעשיות שיש להן מענה בדפים הנלמדים במסגרת 'הדף היומי', עם ביאור 'חברותא'. למותר לציין שאין לסמוך על הנאמר בו לפסיקת הלכה.

מתי ראוי לאכול את פת העירוב?

מערכת 'חברותא' מיוחד ל'גנזי המלך'

עירובין דף ל"ה ע"א

שאלה: בשבת שעברה התקיימה אצלנו שמחה משפחתית בכפר מסוים, מכיון שהיה בכונתי לבקר קרובים הגרים בעיר הסמוכה, הנחתי עירוב תחומין, בסעודות השבת התעורר לי ספק, מתי ראוי לאכול את הפת של עירוב?

תשובה: במשנה בדף ל"ה ע"א מבואר שהאדם המערב עירובי תחומין, צריך שיהא פת העירוב בשעת בין השמשות בתוך תחום העירוב שקונה לו שבתה ולכן אם נפל גל האבנים על פת העירוב או שנשרף וכדו' באופן שלא היה קיים העירוב לפני השקיעה, אינו עירוב.

הרי מתבאר שבשעת השקיעה צריך שיהא העירוב קיים. וכן כתב ב'שלחן ערוך' סימן שצ"ד סעיף ב': צריך שיהא העירוב בין השמשות במקום שראוי ליטלו, הילכך אם נפל עליו גל ואינו יכול ליטלו בלא מרא וחצינא (מעדר ומכוש) אסור.

אימתי אוכלים את העירוב של תחומין?

הרמ"א בהמשך הסעיף הנ"ל כתב: והעירוב אין צריך להיות קיים רק בין השמשות ויכול לאכול כשודאי חשיכה ויש לבצוע עליו בשחרית בשבת.

ר'בבית יוסף' כתב בשם 'הגהות מימוניות' שמהר"ם מרוטנבורג היה נוהג לאכול את העירוב משחשיכה מיד וב'דרכי משה' כתב בשם מהר"א טירנא דיש לאכול בשחרית בשבת.

בביאור הגר"א (שם) מבואר שטעם המהר"א טירנא הוא משום שנהגו לאכול סעודת שבת לפני השקיעה ולכן חששו שלא לאכול בערבית שלא יבוא לאכול לפני השקיעה, (שאם לא יהא קיים העירוב בשקיעה אינו עירוב).

מקור מנהג הנ"ל

הרמ"א ב'דרכי משה' שם מציין שהמקור למנהג מהר"א טירנא הוא מהגמ' בשבת (ק"ז ע"ב) שמסופר על רבי אמי ורבי אסי שכשנודמן להם פת של עירוב בצעו עליה, משום שכיון שנעשה בפת זו מצוה אחת של עירוב, יעשה בה מצוה נוספת. ורש"י שם פירשה שמדובר בפת של עירובי חצירות והמצוה הנוספת שעשו עליה היא 'ברכת המוציא'. אלא שמתוך כך פירש הרמ"א שאף הטעם באכילתה בשבת הוא מטעם זה שמוסיפים עליו מצות לחם משנה ומצות עונג שבת.

בעירוב תבשילין

לענין הפת והתבשיל של עירובי תבשילין כתב המחבר בסימן תקכ"ז סעיף ט"ז: לאחר שהכין צרכי שבת יכול לאכול. והוא מברייטא בביצה (י"ז ע"ב) והכונה שאף לפני שבת מותר לאכול כל שסיים את צרכי השבת.

העבד והאדון

ה'נודע ביהודה' כמו המלאך אצל הגר, ידע לקבוע מיהו הגביר ומיהו משרתו

כשכל אחד טוען שהוא הגביר ואילו השני הוא העגלון. המעשה הגיע ל'נודע ביהודה'. אמר לבעלי הדין שיכנסו אליו למחרת בבקר. הנחה ה'נודע ביהודה' את הגבאי, כי למחרת, עם הכנסם לחדר ההמתנה, ישהה אותם במשך שעות

דבר מעין זה עשה המלאך להגר: היא טענה כל הזמן שהיא אינה השפחה. לפתע בא המלאך ואמר לה: 'הגר. פתח שרי...! מיד ענתה: "...מפני רי גברתי אנכי ברכת'...

"וַיִּשְׁמַע אַבְרָם כִּי נִשְׁפָּה אָחִיו וַיֵּרַק אֶת חֲנִיכָיו"

מדוע לא נתקיים באברהם מאמר חז"ל: 'כל המכניס עצמו למקום סכנה מנכים מזכויותיו' על פי הרה"ג יעקב ישראל לוגסי

ינאי: "לעולם אל יעמוד אדם במקום סכנה ויאמר עושיין לי נס, שמא אין עושיין לו נס. ואם תימצי לומר: עושיין לו נס, מנכין לו מזכויותיו" (תענית כ:).

אברהם אבינו סיכן עצמו להציל את לוט אחיו, בסכנת גוף כשנלחם עם ארבעת המלכים וגם בסכנת נפש - כמו שאמרו רבותינו ז"ל שאמר לו הקב"ה לאברהם: "אל תירא אברהם אנכי מגן לך שררה הרבה מאד" (בראשית טו א) משום שפחד שמכיון שנעשה לו נס נכו לו מזכויותיו ובכל זאת לא נמנע מלהציל את לוט.

אלא שכל זה לא נאמר אלא לאדם שנכנס לסכנה ונצל מהסכנה, לצורך הצלת עצמו. אבל אדם שכל כונתו לא לצורך עצמו, אלא למען זולתו, או לדבר מצוה, אפלו יעשה לו

ואגב למה באמת לא נתקיים מה שאמרו חכמינו וזכרונם לברכה: 'כל המכניס עצמו לסכנה ואומר יעשה לי נס מנכים לו מזכויותיו?' וכלשון הגמרא: 'דאמר רבי

תפילה

"וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וְזָכַרְתֶּם"

כתב ה'חפץ חיים' שראיה מביאה לידי זכירה רק אם הוא יודע את המצוות. אם לא, כיצד יוכל לזכור אותן?

הוא כמו רשימה שאדם עושה, בשעה שנוסע לקנות סחורה ודרך האדם לעיין בה כמה פעמים, עד שנקבע ברעיוניו איזה סחורה לקנותה, אבל כל זה מועיל, בשעה שיועד ומכיר את מיני הסחורה, אבל אם אינו מכיר את מיניהם, אפלו אם יביט ברשימה כל היום, לא ידע מה לקנות. ועל כן נכון לעשות כמו שכתבנו.

אמרה תורה "לִדְרֹתֶם", לומר שתתקיים לעולם, אפילו לימות המשיח. "וְהָיָה לָכֵן לְצִיצַת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וְזָכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת ד'י" (במד' טו ט"ב)

כתב רבינו ה'חפץ חיים' (בסוף ספר שמירת הלשון): באתי לעורר על דבר שאנו אומרים בכל יום בפרשת ציצית: "וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וְזָכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת ד'י" ואמרו רז"ל: 'ראיה מביאה לידי זכירה, זכירה מביאה לידי עשיה' (מסכת מנחות מג:)

אבל אימתי יכול להועיל דבר זה? כשהוא לומד ויודע המצוות. אם הוא ירא שמא ישכחם, על

זה מועילה הציצית, שיזכרם ולא ישכחם וממילא יבוא לידי קיום. אבל אם לא ידע את המצוות, מה תועיל לו הציצית? ועל כן נכון מאד שילמד כל אדם ספר 'מצוות השם' או 'קצור ספר חרדים' וידע המצוות ואז נתקיים בשלימות מצוות ציצית והנה באמת ציצית

"ויעשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצית הכנף פתיל כֶּלֶת" (במד' טו ט"ב)

שואל 'אור החיים' הקדוש: למה כתוב "לִדְרֹתֶם" באמצע פרטי המצוה? ומשיב על כך: אכן לצד שיש במצוות ציצית שני דברים; לבן - ותכלת והלבן ישנו בכל זמן ולא התכלת, נתחכם ה' ואמר: "לִדְרֹתֶם" קודם זכרון התכלת, לומר שרק מצות הלבן יתקיים לדורות. וכן מובא בשם הגר"א.

בספר 'טעמא דקרא' לרבינו הגר"ח קנייבסקי מבואר מדוע הוצרכה התורה לכתוב במצוה זו "לִדְרֹתֶם"? שאולי

בא לרבות אף לימות המשיח שתתקיים לדורות, שהיה צד לומר; היות וכתוב בתורה טעם המצוה משום; "לְמַעַן זָכְרוּ" (שם טו ט) והלא לעתיד לבא תבטל השכחה, כמו שנאמר בירמיה: "הֲנֵה יָמִים אִים נָא ד'. נְתַתִּי אֶת תּוֹרַתִּי בְּקִרְבָּם וְעַל לִבָּם אֶכְתְּבֶנָּה" (ירמיה לא כו-לב), א"כ שמא תאמר שלא יצטרכו לקיום מצוות ציצית? לכן

פרשת לך לך

"וַיָּבֹאוּ אֶרְצָה כְּנָעַן"

הזוהר הקדוש אומר שאברהם אבינו בוחר ללכת לארץ כנען למרות שהקב"ה לא אומר לו לאן ללכת, כי לארץ ישראל אין שר ממונה

הרה"ג שלמה לוינשטיין מיוחד ל'גנזי המלך'

אל ארץ כנען, ללא כל ציווי של ד'. ואחר כך אומר ד' לאברהם: "לך לך מארצה" (בר' יב א) ולא מגלה לו לאן. אומר הזוהר הקדוש: כאשר אדם מתעורר לרצות להטירה, אז ד' מסייע בידו. כאשר אברהם מעצמו מתעורר ללכת אל ארץ כנען, אומר לו ד': "לך לך מארצה אל הארץ אשר ארצך".

ומדוע התעורר אברהם ללכת אל ארץ כנען? אומר הזוהר הקדוש, שאברהם השיג דרגות גבוהות מאד בענינים רוחניים והוא שם לב שלכל ארץ יש שר הממונה עליה, רק לגבי ארץ ישראל הוא לא השיג את השר הממונה. ומדוע הוא לא השיג? כיון שאין שר ממונה. כי זאת - "ארץ אשר עיני ד' אלוקיה בה מרשית השנה ועד אחרית שנה" (דברים י"א, י"ב) אברהם לא הבין זאת ורצה לבדוק זאת.

פירוש נוסף ע"פ דרך הגאון מוילנא על ספר יונה: אומר הזוהר הקדוש שכל נשמה לפני שהיא באה לעולם מברכים אותה בשבע ברכות בתנאי שהיא תשמור את דרך ד'. מה הן הברכות?

"ויאמר ד' אל אברהם" (=נשמה) "לך לך מארצה וממולדתך ומבית אביך" (=השמים, שם הנשמה חצובה בכסא הכבוד) "אל הארץ אשר ארצך" (=העולם הזה) ועתה אם תשמור הנשמה, את דרך ד', הברכות הן: "ואעשה לגוי דול ואברכה ואגדלה שמה והיה ברכה ואברכה מקללה אור ונברכה כף כל משפחת האדמה" (בר' יב ב-ג).

ומה קורה בפועל? "ויגלה אברהם כאשר בראו ד' אליו" (בר' יב יד). הנשמה יורדת לעולם הזה כפי שד' צוה. אך: "ויגלה אתו לוט" (=יצר הרע) יצר הרע הוא הנחש - עפ"י הזוהר, בראשית ל"ה - ומצד שני היצר הטוב מגיע רק בגיל 12 או 13 ועל פי הכתוב נלמד: "ואברהם בן חמש שנים ושבעים שנה בצאתו מחרון" (בראשית יב ד). מתי הנשמה מקבלת את השכל לעבוד את ד' בנימטריא בעים שוה שבע ועוד חמש יחד 12. רק אז יוצאת הנשמה מחרון, הכונה מחרון אף

של ד'. כאשר האדם מקבל את היצר הטוב קורים דברים אחרים, ככתוב: "ויקח אברהם את שרי אשתו ואת לוט בן אחיו" (שם שם ה) "הנשמה לוקחת את הגוף. הנשמה משעבדת את הגוף. לא רק את הגוף הרע משעבדת הנשמה, אלא גם את יצר הרע (=לוט); "ואת כל רכושך אשר רכשתי" (שם) אלו המעשים הטובים שהאדם עושה; "ואת הנפש אשר עשו בחרן" (שם) אותה נפש שהיתה לאדם במשך שלש עשרה שנה כשלא היה לו יצר טוב וממילא היתה משועבדת לכל התאוות והוא משעבד אותה וכוונה אותה מחדש; "ויבאו ארצה כנען" (שם) הכונה לענין הרוחניות; "ויעבר אברהם בארץ כס" (שם פס' ו) הנשמה כס = בתי כנסת, שהשכינה מצויה שם); "ועד אלון מורה" (שם) (=בתי מדרש, שם מורים הלכה לישראל); "והכנעני אז בארץ" (שם), אם אדם לא נמצא בבתי מדרשות, אז הכנעני בארץ! (=דימוי ליצר הרע. כנעני הכונה לסוחר, שנאמר: "והגור נתנה לכנעני" (משלי לא כד) וכאן יצר הרע הוא סוחר כי הוא מוכר לאדם את התאוות, כלומר את הגיהנם).

ויהי כאשר הקריב לבוא מצרימה ויאמר אל שרי אשתו הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה.. (בראשית י"ב, י"א) הבטוי "הקריב" מוזכר עוד פעם אחת בתורה: "ופרעה הקריב וישאו בני ישראל את עיניהם והנה מצרים נסע אחריהם.. (שמות י"ד, י')

רש"י מפרש: "ופרעה הקריב" - היה לו לכתוב ופרעה קרב. מהו "הקריב"? הקריב עצמו ונתאמץ לקדם לפניו, כמו שהתנה עמהם. רש"י בפרשתנו, לא מפרש את המלה.

ומה הכונה בפרשה שלנו למלה "הקריב"? אומר הרמב"ן: ששני חטאים חטא אבינו אברהם. חטא אחד כשירד למצרים. היה עליו להשאר בארץ ישראל, כי בעצם ד' לא אמר לו לרדת. מהי הסבה שהוא ירד? אומר הרמב"ן סופר שאברהם חשש מחלול ד'. כל עובדי הע"ז יאמרו: "הנה הגיע אברהם ורק התחיל לדבר אתנו על אמונה בא-ל אחד וכבר נהיה רעב. הכל בגללו". לכן עזב את ארץ ישראל ובכך יראו הכל שהרעב נמשך גם ללא נוכחותו ואין לזה, אם כן, כל קשר אליו. על כך קבל זרעו עונש שבשל רעב ירדו למצרים, "ונעבדום ונענו אתם ארבע מאות שנה" (בר' טו יג).

חטא שני, אומר הרמב"ן כשאמר אברהם לשרה: "אמרי נא אחתי את" (בר' יב יג), מדוע לא סמך על הנס שד' ידאג לו? שואל הרמב"ן סופר והכי צד לא מצאנו שנענש אברהם על החטא השני? כי לאחר שחטא בכך שירד ללא רשות, הוא כבר לא יכול היה לסמוך על כך שד' יעשה לו נס! רק כשאתה "נקי" אתה יכול לבטוח בד'.

ועתה ניגש לפסוק: "ויהי כאשר הקריב לבוא מצרימה" (בר' יב יא) שהוא התאמץ ללכת למצרים. ומדוע? כיון שזה היה ללא רשות מד'. ועתה, לאחר שלא עשה את רצון ד', הוא נאלץ לומר לשרה אשתו: "אמרי נא אחתי את" ולא יכול לסמוך על הנס שד' יעשה בעבורו.

הקריב קרבנות והלך להקריב קרבן. הוא ידע שלא לקים לא מקריבים, אבל לא ידע, למי כן? לכן נאמר: "ויבן שם מזבח לד' הנראה אליו" (בר' יב ז), כלומר באופן כללי. אבל לאחר מכן כתוב: "ויעתק משם ההרה" (בר' יב ח) - לאחר שעלה מדרגה רוחנית כבר ידע למי צריך להקריב, לכן בפעם הבאה כתוב: "ויבן שם מזבח לד' ויקרא בשם ד'" (שם) כפי הכונה הרצויה.

ויהי כאשר הקריב לבוא מצרימה ויאמר אל שרי אשתו הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה.. (בראשית י"ב, י"א)

הבטוי "הקריב" מוזכר עוד פעם אחת בתורה: "ופרעה הקריב וישאו בני ישראל את עיניהם והנה מצרים נסע אחריהם.. (שמות י"ד, י')

רש"י מפרש: "ופרעה הקריב" - היה לו לכתוב ופרעה קרב. מהו "הקריב"? הקריב עצמו ונתאמץ לקדם לפניו, כמו שהתנה עמהם. רש"י בפרשתנו, לא מפרש את המלה.

ומה הכונה בפרשה שלנו למלה "הקריב"? אומר הרמב"ן: ששני חטאים חטא אבינו אברהם. חטא אחד כשירד למצרים. היה עליו להשאר בארץ ישראל, כי בעצם ד' לא אמר לו לרדת. מהי הסבה שהוא ירד? אומר הרמב"ן סופר שאברהם חשש מחלול ד'. כל עובדי הע"ז יאמרו: "הנה הגיע אברהם ורק התחיל לדבר אתנו על אמונה בא-ל אחד וכבר נהיה רעב. הכל בגללו". לכן עזב את ארץ ישראל ובכך יראו הכל שהרעב נמשך גם ללא נוכחותו ואין לזה, אם כן, כל קשר אליו. על כך קבל זרעו עונש שבשל רעב ירדו למצרים, "ונעבדום ונענו אתם ארבע מאות שנה" (בר' טו יג).

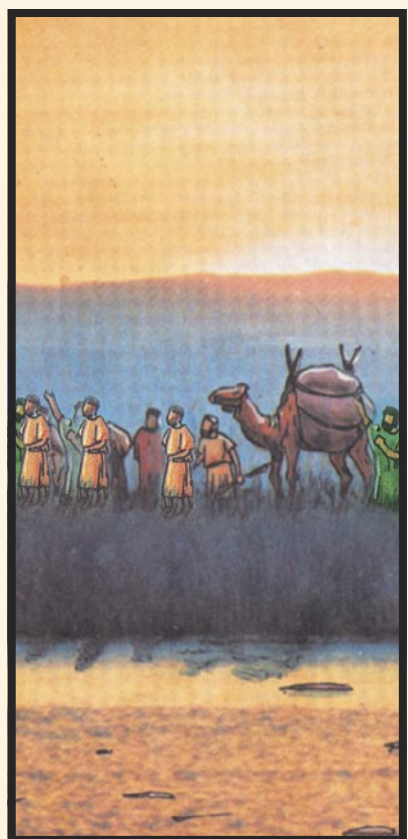
חטא שני, אומר הרמב"ן כשאמר אברהם לשרה: "אמרי נא אחתי את" (בר' יב יג), מדוע לא סמך על הנס שד' ידאג לו? שואל הרמב"ן סופר והכי צד לא מצאנו שנענש אברהם על החטא השני? כי לאחר שחטא בכך שירד ללא רשות, הוא כבר לא יכול היה לסמוך על כך שד' יעשה לו נס! רק כשאתה "נקי" אתה יכול לבטוח בד'.

ועתה ניגש לפסוק: "ויהי כאשר הקריב לבוא מצרימה" (בר' יב יא) שהוא התאמץ ללכת למצרים. ומדוע? כיון שזה היה ללא רשות מד'. ועתה, לאחר שלא עשה את רצון ד', הוא נאלץ לומר לשרה אשתו: "אמרי נא אחתי את" ולא יכול לסמוך על הנס שד' יעשה בעבורו.

ללוט ההלך את אברהם היה צאן בקר ואהלים" (בראשית י"ג, ה')

למה הכונה במלה "אהלים"?

אומר המדרש: הכונה לרות המואביה ולנעמה העמונית. בעד הליכתו עם הצדיק זכה שיהיו לו מזרעו שתי נשים, שמהם נבנה בית ישראל. מרות, שממנה יצא בית דוד ומנעמה העמונית, שממנה יצאה שושלת ממלכת יהודה הגדולה: חזקיהו, אסא

ויהושפט הצדיקים וכן ישעיהו הנביא (יבמות ס"ג. ורש"י במקום).

ויהי ריב בין רעי מקנה אברהם ובין עי מקנה לוט... ויאמר אברהם אל לוט אל נא תהי מריבה ביני ובינה... (בראשית י"ג, ז'-ח')

בפסוק ז' המלה "ריב" היא בלשון זכר ואילו בפסוק ח' מופיעה המלה "מריבה" בלשון נקבה. מה ההבדל? אומר הרמב"ן הקדוש: כאשר שנים

ריב, זה בגדר "ריב", אך כאשר הריב מתפשט הוא נהפך ל"מריבה", כלומר יש לו הרבה תולדות! כלומר: מריב קטן אחד, נזכרים לפתע, "בהזדמנות חגיגית זאת" בנושאים נוספים ש"ראוי" לריב עליהם והמריבה מתלקחת. אומר אברהם אבינו ללוט: ראה, יש כבר "ריב" בינינו, אל נא תהי "מריבה", לא כדאי לתת לזה לגלוש ולהתרחב. לכן הבה נפרד כבר עתה!

ויבא הפליט ויגד לאברהם העברי והוא שכן באלני ממרא האמרי אחי אשכל ואחי ענר.. (בראשית י"ד, י"ג)

ויש לשאול מספר שאלות: אם יהיה כתוב: "ויגד לאברהם" האם זה לא מספק? ובנוסף: מדוע מפרטים את הקשר המשפחתי של "ממרא"?

אומר הרמב"ן סופר: כשאברהם אבינו יצא למלחמה בארבעת המלכים הוא חשש שמא ימות במלחמה ואשתו תשאר עגונה ולכן, כנהוג במלחמות בית דוד, נתן גט לאשתו. ענין הגט נעשה בצנעה ואף אחד לא ידע על כך. אמר לו "ממרא": "מול עצמך ואי סימן מובהק בגופך וניתן יהיה להתיר את אשתך". לכן נאמר: "והם בעלי ברית אברהם" (בר' יד יג) וכפי שאומר רש"י: "שהשיאו לו עצה על המלה". וזאת היתה העצה ומאותה סבה נותנת התורה תאור מפורט. מדוע? כי אם צריכים להתיר משהו על פי שם, יש לתת סימנים מעבר לשם בלבד, לכן פרטה התורה לגבי אברהם העברי, השוכן ב"אלני ממרא האמרי אחי". וכל זה היה למען הסימן שאם חלילה יהרג במלחמה, אפשר יהיה להתיר את אשתו.

וימלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לאל עליון" (בראשית י"ד, ח')

מדוע תאורו של מלכי צדק נקטע באמצע, עוברים לתאר את מעשהו ורק לאחר מכן שבים ומשלימים את תוארו? אומר הרמב"ן סופר: מכאן ראינו שהוא לא היה כהן מקודם, אלא רק לאחר ש"הוציא לחם ויין" קבל דין של "כהן". ומכאן המקור לגמרא (יומא ע"א): 'הרוצה לנסך יין על גבי המזבח, ימלא גרונו של תלמידי חכמים יין'. לכן, כשהביא מלכי צדק "לחם ויין" לאברהם אבינו, הוא נהיה "כהן לאל עליון". המינוי הוא אישי ולא ניתן להעברה, שנאמר: "והוא כהן" ואין בניו כהנים! ■

"וַיֵּשָׂא לוֹט אֶת עֵינָיו וַיַּרְא אֶת כָּל כַּר הַיַּרְדֵּן כִּי כָּלָה מַשְׁקָה"

אברהם נגד כל העולם

המשך מעמ' 1 >>>

בשנת 1948 לבריאת העולם נולד אברהם אבינו. בגיל שלש שנים הכיר אברהם את בוראו. הקב"ה עדין לא דבר עם אברהם ולא נגלה אליו והוא היה מוכן למסור את נפשו על האמת שהיתה ברורה לו, כנגד אביו ומשפחתו וכל העולם שהיו עובדי עבודה הזרה. אברהם העברי - הוא בעבר אחד וכל העולם מן העבר השני והוא לא זו מאמנתו.

רק בגיל 75 מתגלה אליו הקב"ה בפעם הראשונה ואומר לו: **"לֵךְ לְךָ מֵאֶרֶץ אֲשֶׁר מְמַלְכְתָּךְ וּמְבִית אֲבִיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָרָאךְ"**. הקב"ה אפילו לא אומר לו לאן ללכת. תארו לעצמכם אתם חיים בחו"ל; פתאם באים ואומרים לכם קומו וקחו מזוודות, קחו את הילדים, תעזבו ותלכו. וללא הסבר לאן?! אבל אברהם שומע, לוקח את כל המשפחה ומתחיל ללכת ולבו מוליכו עד שהוא מגיע לארץ ישראל. אברהם עובר נסיונות רבים, האחרון שבהם כשהוא בן 137, הקב"ה מבקש ממנו לקחת את הבן שנולד לו בגיל מאה, את יצחק אבינו ולעקוד אותו על המזבח.

75 שנה להיות בודד בעולם מנוכר ולהלחם על האמת וההכרה שהגיע בכוחות עצמו לבדו כשאין לו תומך וסועד אחד. כולם ראוהו כתמהוני. אבל הוא, העקשן באמונתו השיג את הכל בסופו של דבר. העולם הכיר במעלתו וכל אומות העולם ממליכים אותו עליהם למלך וקוראים לו: **"נְשִׂיא אֲ-לֵקִים אֲתָה בְתוֹכֵנו"**. כל העולם מחשיב היום את אברהם אבינו כאבי האמונה בא-ל אחד. כל העולם התחיל להאמין בא-ל אחד, בזכות אברהם אבינו ראש המאמינים הראשון. אנתנו זכינו להיות מזרעו של אברהם ויחייב אדם לומר; אימתי יגיעו מעשי כמעשה (אבותי) אברהם יצחק ויעקב' (ילקוט שמעוני דברים התל).

בתחילה הוא נקרא **אַבְרָם** - אב לארם. אח"כ הוא נקרא **אַבְרָהָם** - **"אב המון גוים נתתיך"** (בר' יז ה). **"אַבְרָם"** גימטריא **רמ"ג**. **"אַבְרָהָם"** גימטריא **רמ"ח**. בהתחלה הוא מלך ומשל **ברמ"ג** איברים שלו, שליטה על כל אבר ואבר. הוא לא הניע את איבריו מבלי שהבין שזה רצון ה'. אבל כשהקב"ה ראה שהוא רוצה מאד להשלים את כל **רמ"ח** אבריו ולשלט גם על איברים שאינם ברשותו של האדם; העיניים, אזנים וראש הגויה, השליטו גם עליהם וקראו **"אַבְרָהָם"**. ה' הוסיף לו אות ה' כנגד חמשה איברים אלה. כלומר, כל אדם, אפילו אם

אותיות **מה**. אבל אברהם שהיה חכם, עליו נאמר: **"דעה קניית - מה חסרת?"** הוא מחסיר את ה-**מה מ" יכה"** ולא יתפתח ה"**ריב"** ויגיע לכלל **"מריבה"**. זה אברהם וזה לוט.

עכשיו בואו נראה את עצמנו. אדם הלומד בישיבה, באהל של יעקב, של יצחק ושל אברהם אבינו. בשעה שיושב בישיבה ולומד, הוא מחובר לקב"ה ומחכים בלמודו מהתנאים, האמוראים, הסבוראים, הגאונים, ראשונים ואחרונים כל היום. לפתע פתאם, יום אחד, נכנסת בו חמדת הממון. ומתחילות השאלות: מה יהיה? מה נאכל? איך נתקיים? מה יקרה? פתאם נהיו לו דאגות. כיון שהריח קצת ממון, כאשר רואה את חברו שהצליח לקנות איזה אוטו והוא ה"מסכן" - נשאר לומד - מחליט להיות לוט. עוזב את אברהם, עוזב את הישיבה והולך ל"עסקים". אבל בסוף הדרך, מי משניהם יהיה חשוב ומוערך יותר? הרי כולם נטמנים באותו מקום ואף אחד לא לוקח כסף. רק החכמה עוברת עם החכם למעלה. כי **"דעה קניית - מה חסרת"**. אבל אם **"דעה חסרת"**, בסוף **"מה קניית?"** האדם צריך להבין ולזכור שרק בעולם הזה, יש הזדמנות להרוויח רווח שקיים לעד. מה המסקנה? ללכת בדרכי אבותינו הקדושים!

אנחנו מחוברים לקדוש ברוך הוא, שפעו של העולם. **"וַיַּרְא אֱלֹהֵי ד' בְּאֵלֵי מִמְרָא"** (בר' יח א) - ה' מוכן להראות לכל אחד. ה' רוצה להעניק לכל אחד את הגן עדן של האדם הראשון, את העולם הבא, את כל טובו. הרי כל הבריאה נבראה כשביל אדם אחד - אדם הראשון. הקב"ה לא ברא ביום הששי, מליוני אנשים. אלא אחד בלבד. ולמה אחד? **"וכך שנו חכמים במשנה: כל אחד ואחד מִישראל חייב לומר בשבילי נברא העולם"** (תנא דבי אליהו רבה פרק כה). כשבילך ראוי שיברא עולם ומלואו! אז אם האדם זוכה שהקב"ה ישפיע לו את שפעו - איך אתה יכול להיות כלוט ולעזוב את הקדוש ברוך הוא בשביל חמדת הממון? וכי אתה יכול להשיג את ההצלחה ואת קיום הממון והשמירה עליו בלעדיו? הרי הכתוב אומר: **"בְּרַכְךָ ד' וַיִּשְׁמְרֶךָ"** (במד' ו כד). **"בְּרַכְךָ"** בממון. ושלא יהיה לך אוברדראפט, **"וַיִּשְׁמְרֶךָ"** - שיתקיים בידך ולא יקחו לך. אלא ללמדך שיש אנשים שחושבים שהם "חכמים" על הקדוש ברוך הוא.

'בְּכָל מְכַל כָּל'

כל ומפל הם עם סרה, כל הוא נקי, ללא תוספות מיותרות

שגם כאן יש סרה עורף שלא זקוקים לו. אבל אצל יעקב, היו לו רק שנים עשר השבטים הקדושים ולכן עליו נאמר: **"ל" שזה הכי טוב!** כאשר ישראל לא עושים רצונו של מקום חלילה, כלומר: נמצאים במצב של **"כל"**, שיש תוספות לא רצויות, אזי ידו של ישמעאל שולטת בנו - **"כל"** (בר' טז יב).

תוספת שאינה צריכה.

אבל כשישראל עושים רצונו של מקום, יש לנו דין של **"ל"**, ואז **"יך"** **"ל בו"** (שם) אנחנו נשלוט עליהם! כך מסביר ה'חכם סופר'. ■

כברת המזון אומרים: **'כמו שנתברכו אבותינו אברהם יצחק ויעקב, כל מכל כל, כן יברך אותנו'**. למה הכוונה?

אצל אברהם אבינו כתוב: **"וד' ברך את כל"** (בראשית כד א). אצל יצחק כתוב: **"ויבא לי ואכל מכל"** (שם כז ג). ואילו אצל יעקב כתוב: **"ל" (שם לג יא).**

"כל" כולל את הכל ועוד עורף שלא צריכים לו. וכן **"מכל"** כולל את הכל ותוספת. הכונה שלאברהם אבינו היה את ישמעאל, לכן היה לו **"כל"**. היתה לו

יעמדו על הברכה

ארון בן אסתר לרפואת הנפש והגוף ויסוד ממנו המחשבה	יעקב בנמין בן אסתר שרה יוחאי שלום בן אסתר שרה ישעיה רוב מאיר בן אסתר שרה ליוווגים הגונים	יוסף קלוסקי בן אברהם ואשתו דניאלה בת גיוליה יוזף Calosky ben Avraham and his wife Daniela bat Giulia	Leone Sonnino ben Giulia Aldo Amati ben Eugenio Eduardo Safdie ben Emilia	לחזרת עם ישראל בתשובה	אודי' בת מיכל אהובה לורע בן קימא
--	--	--	---	-----------------------	----------------------------------

להרוויח בגדול

בתוכנית **"כח כפלים"** **\$28** מכספי מעשר

תקבלו סוף שבוע ששי שבת **חינם**
קלטות וידאו, CD, טייפ, ספרים **חינם**
טיול לאתרים בצפון **חינם**
מנוי שנתי לעתון **חינם**
מנוי לגנזי המלך **חינם**

גנזי המלך חינם מנוי שנתי חינם

מלא ושלח

הוראה לחיוב חשבון לתוכנית "כח כפלים" למשך שנה מינימום

תאריך: _____

כחיד בנק: _____ כתובת הבנק: _____ מס' חשבוני: _____

1. אני / הח"מ שם בעל/ החשבון: _____ משפחה: _____ מס' זהות / ח.פ.: _____

רח' _____ מס' _____ עיר _____ מיקוד _____ טל. בביית _____ פלאפון _____

נתי/ים כלם בתי הוראה לחיוב חשבונותי/נו ח"מ/נוספים, בתי הוראתי/נו "שופר" בסוכנים ובמקומות שיופגאו לכס מדי פעם בפעם באמצעי ממוני, או רישויות נ"י "שופר" כמפורט מטה ב"פרטי הרישאה" (2 ידוע לי/לנו כי הוראה זו ניתנת לביטול ע"י הודעה מפורטת בכתב לבנק ו"שופר" שכתבם לתוקף יום עסקים אחד לפני מועד החיוב. 3. אהתי/היותי ושאינני לכסל חיוב, כל ידועי פתעיים ימים ממוני החיוב, אם אהתי/היותי נכחה בנק, כי החיוב אתי תואם את המועדים והסכומים שנקבעו בכתב הרישאה, אם נכסמי. 4. ידוע לי/נו כי נכסמי החיוב ע"י הרישאה זו, יכנסו בתי החשבון ובי לא תישמש הרישאה ככתב הרישאה בין חייבים אלה. 5. הבנק יפעל בתנאים לחיובי בכתב הרישאה זו, כל עוד מצב חשבונך ואפשר זאת, וכל עוד לא תורה מניעה חוקית או אחרת לכינוס. 6. הבנק רשאי להוציא/נו מן החסדר המפורט בכתב הרישאה זו, אם תהיה לו סבה סבירה לכך, ויודיע לי/נו על כך מיד לאחר קבלת החלטתו, תוך ציון הסיבה. 7. נא לאשר "שופר" כמפורט מטה ב"פרטי הרישאה" את סכומי המניעים לו.

מס' הרישאה: _____ 2. בד"ה החיוב: _____ וסמן באשכבצת התחייבותי/נו

1. סכום החיוב ומועדו: _____ **\$28 זכאות ליחיד**

2. סכום החיוב ומועדו: _____ **\$56 זכאות לזוג**

יבטעו שנת לע"י "שופר" יקבעו שנת לע"י "שופר" ע"י (תעודות לקביעה).

חתימת בעל/ החשבון: _____

30 לחודש _____ 20 לחודש _____

גוליס (בני, 011) 2 הוראה לחיוב חשבון זו אמורה להגיע לבנק דרך "שופר" עליו לשלוח את הטופס ל"שופר" ת.ד. 2711 בני ברק. טל: 03-6777799

כל המשפחה zázá NSNS

הממתק העולמי בהכשר מהודר!

טופי ממולא, טופי בטעם פרי, טופי חמוץ-מתוק ומגוון לקנים

